

Alexandru Macedonski

Noaptea de decembrie

Pustie și albă e camera moartă...
Și focul sub vatră se stinge scrumit...
Poetul, alături, trăsnet stă de soartă,
Cu nici o schinteie în ochiu-adormit...
Iar geniu-i mare e-aproape un mit...

Și nici o schinteie în ochiu-adormit.

Pustie și albă e-ntinsa câmpie...
Sub viscolu-albastru ea geme cumplit...
Sălbatică fiară, răstriștea-l sfășie,
Și luna-l privește cu ochi oțelit...
E-n negura nopții un alb monolit...

Și luna-l privește cu ochi oțelit.

Nămeții de umbră în juru-i s-adună...
Făptura de humă de mult a pierit,
Dar fruntea, tot mândră, rămâne în lună
Chiar alba odaie în noapte-a murit...

Făptura de humă de mult a pierit.

E moartă odaia, și mort e poetul...
În zare, lupi groaznici s-aud, răgușit,
Cum latră, cum urlă, cum urcă, cu-ncetul,
Un tremol sinistru de vânt năbușit...
Iar crivățul țipă... – dar el, ce-a greșit?

Un haos, urgia se face cu-ncetul.

Urgia e mare și-n gându-i ș-afară,
Și luna e rece în el, și pe cer...
Și bezna lungește o strașnică ghiară,
Și lumile umbrei chiar fruntea i-o cer...

Și luna e rece în el, și pe cer.

Dar scrumul sub vatră, deodată, clipește...
Pe ziduri, aleargă albastre năluci...
O flacăra vie pe coș izbucnește,
Se urcă, palpită, trosnește, vorbește...
“Arhanghel de aur, cu tine ce-aduci?”

Și flacăra spune: “Aduc inspirarea...
Ascultă, și cântă, și tânăr refii...”

În slava-nvierii îneacă oftarea...
A avut și puternic emir, voi să fii.”
Și flacăra spune: “Aduc inspirarea”
Și-n alba odaie aleargă vibrarea.

Răstriștea zăpezei de-afară dispare...
Deasupra-i e aur, și aur e-n zare,
Și iată-l emirul orașului rar...
Palatele sale sunt albe fantasmе,
S-ascund printre frunze cu poame din basme,
Privindu-se-n luciul pâraului clar.

Bagdadul! Bagdadul! Și el e emirul...
Prin aer, petale de roze plutesc...
Mătasea-nflorită mărită cu firul
Nuanțe, ce-n umbră, încet, veștejesc...
Havuzele cântă... – voci limpezi șoptesc...
Bagdadul! Bagdadul! Și el e emirul.

Și el e emirul, și are-n tezaur,
Motive înalte de-argint și de aur,
Și jaruri de pietre cu flăcări de sori;
Hangiare-n tot locul, oțeluri cumplite –
În grajduri, cai repezi cu foc în copite,
Și ochi împrejuru-i - ori spuză, ori flori.

Bagdadul! cer galben și roz ce palpită,
Rai de-aripi de vise, și rai de grădini,
Argint de izvoare, și zare-aurită
Bagdadul, poiana de roze și crini –
Djamii – minarete – și cer ce palpită.

Și el e emirul, și toate le are...
E tânăr, e farmec, e trăsnet, e zeu,
Dar zilnic se simte furat de-o visare...
Spre Meka se duce cu gândul mereu,
Și-n fața dorinței - ce este – dispare
Iar el e emirul, și toate le are.

Spre Meka-l răpește credința - voința,
Cetatea preasfântă îl cheamă în ea,
Îi cere simțirea, îi cere ființa,
Îi vrea frumusețea - tot sufletu-i vrea –
Din tălpi până-n creștet li cere ființa.

Dar Meka e-n zarea de flăcări - departe -

De ea o pustie imensă-l desparte;
Și prada pustiei câți oameni nu cad?
Pustia e-o mare aprinsă de soare,
Nici cântec de paseri. nici pomi, nici izvoare -
Și dulce e viața în rozul Bagdad.

Și dulce e viața în săli de-alabastru,
Sub bolți lucitoare de-argint și de-azur,
În vie lumină tronând ca un astru,
Cu albele forme de silfi împrejur,
În ochi cu lumina din lotusu-albastru.

Dar iată și ziua când robii și-armează.... -
Cămile gătește, și negri-armăsari,
Convoiul se-nșiră - în zori schinteiază,
Pornește cu zgomot, - mulțimea-l urmează,
Spre porți năpustită cu miei și cu mari.

Și el ce e-n frunte pe-o albi cămilă,
Iar viu de lumină sub roșu-oranisc,
S-oprește, o clipă, pe verdele pisc,
Privindu-și orașul în roza idilă...

S-oprește, o clipă, pe verdele pisc...
Din ochiul său mare o lacrimă pică,
Pe când, de sub dealuri, al soarelui disc
În gloria-i de-aur încet se ridică...

Și lacrima, clară, lucește, și pică...

Din apa fântânei pe care o știe
În urmă, mai cere, odată, să bea...
Curmalii-o-nfașoară c-o umbră-albăstrie...
Aceeși e apa spre care venea
Copil, sa-și alinte blondețea în ea -
Și-ntreagă, fântâna, e tot cum o știe.

E tot cum o știe, - dar, searbăd la față,
Sub magica-i umbră, un om se răsfăță...
Mai slut e ca iadul, zdrențos, și pocit,
Hoit jalnic de bube, - de drum prăfuit,
Viclean la privire, și searbăd la față.

De nume-l întreabă emirul, deodată,
Ș-acesta-i răspunde eli vocea ciudată:
- La Meka, plecat-am a merge și eu.
- La Meka? La Meka?... Și vocea ciudată:
- La Meka! La Meka! răsună mereu.

Și pleacă drumețul pe-un drum ce cotește...
Pocit, schiop și searbăd, abia se târăște...
Și drumu-ocolește mai mult, tot mai mult,

Dar mica potecă sub pomi șerpuiește,
O tânără umbră de soare-l ferește,
Auzu-i se umple de-un vesel tumult,
Și drumu-ocolește mai mult - tot mai mult.

Iar el, el emirul, de-asemena pleacă
Pustia l-așteaptă în largu-i s-o treacă...
Prin prafu-i se-nșiră cămile și cai,
Se mistuie-n soare Bagdadul, și pier, se
Mai șters decât rozul de flori efemere,
Mai stîns decât visul pierdutului rai.

În largu-i, pustia, să treacă-l așteaptă...
Și el naintează și calea e dreaptă
E dreaptă - tot dreaptă - dar zilele curg,
Și foc e în aer, în zori, și-n amurg -
Și el naintează, dar zilele curg.

Nici urmă de ierburi, nici pomi, nici izvoare...
Și el naintează sub flacări de soare...
În ochi o nălucă de sânge - în gât
Un chin fără margini de sete-arzătoare...
Nesip, și deasupra, cer roșu - ș-atât
Și toți naintează sub flacări de soare.

Și tot fără margini pustia se-ntinde,
Și tot nu s-arată orașul preasfânt
Nimic n-o sfârșește în zori când s-aprinde,
Și n-o-nviorază suflare de vânt
Lucește, ,vibrează, și-ntruna se-ntinde.

Abia, ici și colo, găsesc, câteodată,
Verdeața de oază cu dor așteptată...
Săgeată aleargă cal alb și cal murg,
Cămilele-aleargă săgeată și ele,
La cântecul apeii se fac ușurele...
Izvor sau cisternă în clipă le scurg
Dar chinul reîncepe, și zilele curg.

Și tot nu s-arată năluca sublimă...
Și apa, în foale, descrește mereu...
Când calul, când omul, s-abate victimă,
Iar mersul se face din greu, și mai greu...
Cu trei și cu patru, mor toți plini de zile,
Dragi tineri, cai ageri, și mândre cămile.

Și tot nu s-arată cetatea de vise...
Merindele, zilnic, în trăiști se sfârșesc...
Prădalnice zboruri de paseri sosesc...
S-aruncă pe leșuri eu ciocuri deschise,
Cămile, cai, oameni, cad, pier, se răresc...
Doar negrele paseri mereu se-nmulțesc

Și tot nu s-arată cetatea din vise.

Cetatea din vise departe e încă,
Și vine și ziua cumplită când el,
Rămas din toți singur, sub cer de oțel,
Pe minte își simte o noapte adâncă...
Când setea, când foamea, – grozave la fel,
Pe piept, ori pe pântec, îi pun câte-o stâncă,
Prin aeru-n flacări, sub cerul de-oțel.

Pierduți sunt toți robii, cu cai, cu cămile...
Sub aeru-n flacări, zac roșii movile...
Nainte – în laturi – napoi – peste tot,
Oribil palpită aceeași culoare...
E-aprins chiar pământul hrănit cu dogoare,
Iar ochii se uită zadarnic, cât pot
Tot roșu de sânge zăresc peste tot
Sub aeru-n flacări al lungilor zile.

Și foamea se face mai mare – mai mare,
Și, zilnic, tot cerul s-aprinde mai tare...
Bat tâmpile... ochii sunt demoni cumpliți...
Cutremur e setea, ș-a foamei simțire
E șarpe, ducându-și a ei zvârcolire
În pântec, în sânge, în nervii-ndârjiți...
Bat tâmpile... – ochii sunt demoni cumpliți.

Abia mai pășește cămila ce-l poartă...
Speranța, chiar dânsa, e-n sufletu-i moartă...
Dar iată... – părere să fie, sau, ea?...
În zarea de flacări, în zarea de sânge,
Lucește... – Emirul, puterea și-o strânge...
Chiar porțile albe le poate vedea...
E Meka! E Meka! Ș-aaleargă spre ea.

Spre albele ziduri, aleargă – aleargă,
Și albele ziduri, lucesc – strălucesc, -
Dar Meka începe și dânsa să meargă

Cu pasuri ce-n fundul de zări o răpesc,
Și albele ziduri, lucesc, – strălucesc!

Ca gândul aleargă spre alba nălucă,
Spre poamele de-aur din visu-i ceresc...
Cămila, cât poate, grăbește să-l ducă...
Dar visu-i, nu este un vis omenesc -
Și poamele de-aur lucesc – strălucesc –
Iar alba cetate rămâne nălucă.

Rămâne nălucă, dar tot o zărește
Cu porți de topaze, cu turnuri de-argint,
Și tot către ele s-ajungă zorește,
Cu toate că știe prea bine că-l mint
Și porți de topaze, și turnuri de-argint.

Rămâne nălucă în zarea pustiei
Regina trufașă, regina magiei,
Frumoasa lui Meka - tot visul ținut,
Și vede pe-o iasmă că-i trece sub poartă...
Pe când șovăiește cămila ce-l poartă...
Și-n Meka străbate drumetul pocit,
Plecat șchiop și searbăd pe drumul cotit –
Pe când șovăiește cămila ce-l poartă...

Și moare emirul sub jarul pustiei -
Și focu-n odaie se stinge și el,
Iar lupii tot urlă pe-ntinsul câmpiei,
Și frigul se face un brici de oțel...
Dar luna cea rece, ș-acea dușmănie
De lupi care urlă, – ș-acea sărăcie
Ce-alunecă zilnic spre ultima treaptă,
Sunt toate pustia din calea cea dreaptă,
Ș-acea izolare, ș-acea dezolare,
Sunt Meka cerească, sunt Meka cea mare...

Murit-a emirul sub jarul pustiei.

(Al. Macedonski, *Noapte de decembrie*, în *Poezia simbolistă românească*. Antologie, introducere, dosare critice, comentarii, note și bibliografie de R. Zafiu, Humanitas, București, 1996, pp. 104-110)